

ОСОБЛИВОСТІ ПРОГРАМ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПІДТРИМКИ У ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: НА ПРИКЛАДІ ПІДГОТОВКИ ПЕРЕКЛАДІВ З/НА КИТАЙСЬКУ

Любов Калашник,
доктор педагогічних наук, професор,
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди, Харків, Україна
<https://orcid.org/0000-0003-3133-3249>

***Анотація.** В епоху глобалізації, міжнародного співробітництва та цифрових комунікацій попит на висококваліфікованих перекладачів, особливо з китайської мови та на китайську мову, зростає експоненційно. Підготовка таких фахівців має свої унікальні виклики, зумовлені складністю китайської мови, її культурною глибиною та специфічним соціально-політичним контекстом. Інформаційне забезпечення – цифрові ресурси, термінологічні банки, системи пам'яті перекладу, інструменти машинного перекладу та онлайн-платформи – стали невід'ємною складовою сучасної підготовки перекладачів. Це есе присвячене аналізу особливостей інформаційного забезпечення в програмах підготовки перекладачів на прикладі досвіду України та світової практики.*

***Ключові слова:** перекладацька освіта, китайська мова, інформаційна підтримка, цифрові ресурси, комп'ютерна лінгвістика*

***Abstracts.** In the era of globalisation, international cooperation, and digital communication, the demand for highly qualified translators,*

particularly those working with Chinese, has grown exponentially. Training translators from and into Chinese presents unique challenges due to the language's complexity, cultural depth, and socio-political contexts. Information support programs – digital resources, databases, terminological banks, machine translation tools, and online educational platforms – have become essential components of modern translator education. This essay examines the peculiarities of information support in translator training programs, using examples from Ukraine and global practices.

Keywords: *translation education, Chinese language, information support, digital resources, computational linguistics*

Актуальність презентованого дослідження полягає в тому, що у контексті стрімкої глобалізації, зростання міжкультурної взаємодії та розвитку цифрових технологій, професія перекладача набуває особливого значення як посередника між культурами, наукою, бізнесом та політикою. Особливої уваги заслуговує підготовка перекладачів китайської мови, з огляду на її зростаючу роль у міжнародному спілкуванні, а також структурну складність та культурну специфіку. Водночас якісна перекладацька діяльність вже неможлива без інтеграції інформаційних технологій, цифрових ресурсів та аналітичних інструментів.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення нових вимог до професійної підготовки перекладачів у цифрову добу. В умовах інформаційного перевантаження та швидкої динаміки термінології надзвичайно важливою стає система інформаційної підтримки перекладацької освіти. Це охоплює бази даних, електронні словники, системи пам'яті перекладу, мультимедійні платформи, академічні репозитарії та штучний інтелект. Без опанування цих інструментів сучасний перекладач втрачає конкурентоспроможність.

Україна, яка активно розвиває партнерство з Китаєм у галузях освіти, науки та бізнесу, потребує висококваліфікованих перекладачів китайської мови. Проте вітчизняні освітні реалії характеризуються обмеженістю ресурсів, що зумовлює потребу у вивченні міжнародного досвіду, пошуку оптимальних моделей

впровадження інформаційного забезпечення у навчальний процес.

Таким чином, дослідження особливостей інформаційної підтримки програм підготовки перекладачів у сучасних умовах, зокрема в роботі з китайською мовою, є актуальним як для академічної сфери, так і для державної політики у сфері освіти та міжнародного співробітництва.

Метою дослідження є виявлення особливостей та ефективних підходів до інформаційного забезпечення програм підготовки перекладачів з/на китайську мову в умовах сучасних освітніх викликів, а також аналіз світового досвіду з метою його адаптації до українського контексту.

Основні результати. Сучасна підготовка перекладачів вийшла далеко за межі традиційної лінгвістичної підготовки, інтегруючи технологічні та інформаційні компоненти. В умовах стрімкого зростання глобалізації й цифровізації інформаційні ресурси набувають особливого значення у професійній діяльності перекладача. Сучасні освітні програми забезпечують студентам доступ до різноманітних термінологічних баз (таких як UNTERM, TERMIUM Plus, IATE), систем пам'яті перекладу (SDL Trados, MemoQ), популярних інструментів машинного перекладу (DeepL, Google Translate, Baidu Translate), спеціалізованих корпусів текстів у ключових галузях (право, медицина, техніка) та цифрових бібліотек з автентичними джерелами різними мовами. Особливо це актуально у випадку роботи з китайською мовою, яка характеризується складною писемною системою, полісемією та глибокою культурною специфікою, що потребує високоякісної інформаційної підтримки для забезпечення адекватності та точності перекладу.

В Україні підготовка перекладачів китайської мови здійснюється в провідних закладах вищої освіти: Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Київському національному лінгвістичному університеті, Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди та інших. Українські університети активно впроваджують міжнародні CAT-інструменти, китайські інформаційні ресурси (Baidu, CNKI), сприяючи інтеграції студентів у глобальне інформаційне середовище. Серед проблемних аспектів зазна-

чимо обмежений доступ до галузевих китайсько-українських термінологічних баз, недостатня кількість передплат на китайські наукові ресурси та відносно низький рівень міжнародної співпраці з китайськими університетами. Втім, в умовах ресурсних обмежень студенти та викладачі демонструють високу адаптивність, креативно застосовуючи відкриті джерела інформації, двомовні глосарії та соціальні платформи, наприклад WeChat, для поглиблення практичних навичок.

Світовий досвід підготовки перекладачів китайської мови демонструє високий ступінь інтеграції цифрових технологій в освітній процес. Університети США, Канади, Австралії та Сінгапуру активно використовують сучасні цифрові лабораторії, платформи колаборативного перекладу та штучний інтелект для відпрацювання навичок постредагування машинного перекладу. Також широко практикуються культурні програми занурення, що допомагають студентам глибше зрозуміти соціокультурний контекст мови. Наприклад, у Middlebury Institute of International Studies (США) та Nanyang Technological University (Сінгапур) інформаційне забезпечення є частиною комплексної системи підготовки, що включає проєктний менеджмент, роботу з термінологією та інтеграцію в реальні професійні ситуації. Виклики підготовки перекладачів китайської мови є специфічними й включають багатозначність слів (полісемію), стрімкі зміни в сучасній лексиці, зумовлені технологічним розвитком, а також регіональні відмінності між різними варіантами китайської мови (наприклад, мандаринський діалект КНР, кантонський діалект Гонконгу або варіант Тайваню). Тому сучасні інформаційні ресурси й методики повинні бути динамічними, контекстно-чутливими та культурно орієнтованими, забезпечуючи студентам повноцінну підготовку до перекладацької діяльності у реальних умовах сучасного глобального простору.

Висновки: Сучасна підготовка перекладачів з/на китайську мову вимагає не лише мовної та культурної компетентності, а й володіння широким спектром інформаційних ресурсів і цифрових технологій. На прикладі України та світових практик можна констатувати, що інформаційна підтримка є ключовим чинником якості перекладацької освіти. Її розвиток потребує

системного підходу, міжінституційної співпраці та адаптації до мовних і культурних особливостей китайської мови. Поєднання традиційної філологічної підготовки з інноваційними інформаційними рішеннями відкриває нові горизонти у формуванні конкурентоспроможного фахівця-перекладача.

Джерела:

1. Amelina S., Tarasenko R. (2016). Features of formatting in formation competence of future translators in aspect of training for localization of software products. *ICT and learning tools in the higher education establishments*. 53 (3), 49-60. URL : <https://doi.org/10.33407/itlt.v53i3.1364>.

2. Дьоміна В. В. (2020). Проблема формування медіаграмотності майбутніх перекладачів. *Науковий журнал Хортицької національної академії*. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 1(2), 119-126. URL : https://doi.org/10.51706/2707_3076_2020_2_12

3. Ткачук Т., Паславська І. (2021). Особливості підготовки майбутніх перекладачів у класичному університеті. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 4 (108), 266-275. URL : <https://doi.org/10.24139/2312-5993/2021.04/266-275>

Здоров'я та освіта XXI століття / Health and Education XXI

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА
ІМЕНІ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ А.С. МАКАРЕНКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ
КОЛЕГІУМ» ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ, ЕКОЛОГІЇ
ТА ЗДОРОВ'Я

**НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
В КРИЗОВИХ УМОВАХ /
SCIENTIFIC AND INFORMATIONAL SUPPORT
OF PROFESSIONAL TRAINING OF SPECIALISTS
IN CRISIS CONDITIONS**

*Матеріали
II науково-практичного семінару*

*20 березня 2025 року
м. Київ*

УДК 378:37.091.12

*Рекомендовано до друку Вченою радою
гуманітарно-педагогічного факультету
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 9 від 17 травня 2025 року)*

Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах: матеріали II науково-практичного семінару (20 березня 2025 року, м. Київ); відп. ред. і укл. Н. О. Терентьєва. Київ: Редакційно-видавничий відділ НУБіП України, 2025. 252 с.

Відповідальний редактор і укладач:

Терентьєва Н. О., доктор педагогічних наук, професор [Національний університет біоресурсів і природокористування України]

Рецензенти:

Бахмат Н. В., доктор педагогічних наук, професор [Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка]

Білик В. Г., доктор педагогічних наук, професор [Український державний університет імені Михайла Драгоманова]

ISBN 978-617-8598-13-6

Збірник репрезентує авторські матеріали, представлені в рамках проведення II науково-практичного семінару з міжнародною участю «Науково-інформаційний супровід професійної підготовки фахівців в кризових умовах», які органічно розкривають різні аспекти окресленої проблематики.

Матеріали стануть у нагоді науковим, науково-педагогічним, педагогічним, медичним працівникам, фахівцям в галузі фізичної культури і спорту, здобувачам усіх рівнів вищої освіти, учителям-практикам і керівникам закладів освіти.

© Автори публікацій, 2025

© НУБіП України, 2025